

- ભક્ત કુંવ ભુખાણ કુંવ -
ગુજરાતી ગ્રંથાલોક-સંગ્રહ

જ્ઞાન કુંવી.

ભાઈ ગંગાદાસ ભાઈચંદ સુનીશ
સ્મરણાર્થે.

શ્રીક:—પંડયા અમૃતલાલ ધનજીજી. ૧લી સંસ્કૃતિ

ઇશ્વરને ભજવા વીશે-ભુજંગાના ચાલ:

૫૬ ૧

કશી વાતનો ખરખરો મનનાણો,
સુખ દુઃખ તે દેહના ધર્મ જાણો;
કરોને તમે કોટો લક્ષ પ્રકાર,
લખી વાત મિથ્યા ન થાયે લગાર. ૧

હરીશ્ચંદ્ર રાજ મહા પુન્યવાન,
નથી કોઈ સંસારમાં તે સમાન.
ખરે નીચ ઘેરે વહ્યો નીર બાર, લખી... ૨
સતી મુખ્ય કહાવે અહલ્યાજી જેહ,
જેના નામથી થાય નિષ્પાપ દેહ:
તેણુ ઇન્દ્ર સાથે કર્યો વ્યભિચાર, લખી... ૩

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કાર્યાલય વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૨૧૭૭૩ કિમન

ગ્રંથનામ હમનકુચી

વર્ગિક ૨ - ૧૪

જુઓ જનકીજી પડ્યા હુટહાથ,
 જેના સ્વામિ છે કોટી પ્રહ્લાંડનાથ;
 આપો આપ લક્ષ્મી તણા અવતાર, લખી... ૪
 વળી પાંડવોની કહું એક વાત,
 જેના સારથી નિત્ય વૈકુંઠ નાથ;
 હાર્યા રાજ રિદ્ધિ તથા નીજ નાર, લખી.... ૫
 સદા પુન્યકારી જેને સિદ્ધનાથ,
 ચાલી નીસર્યા નારી લૈ વનવાસ;
 બહુ કષ્ટ વેઠયું તેણે વર્ષ બાર, લખી... ૬
 કરી વિનતિ સર્વને કરું વાત,
 રચ્યા ભુખણે તે સુણો શ્લોક સાત;
 ઘણું સાંભળ્યા જોગ સાધુ વિચાર, લખી... ૭

૫૬ ૨

પિતા માત સંતાનને મિત્રભ્રાત,
 એતો સર્વ છે આજ પંપાજ વાત;
 એમાં અંત કાળે નાવે કોઈ કામ,
 તે માટે ભજે સર્વથા રામનામ ૧
 ઘડીમાં ઘટી જાય આયુષ્ય અધ્ય,
 ભમંતા ભમંતા થયા કોટિકદ્ય;
 માથે મળું કેરી મહા એક ભામ, તે માટે. ૨
 ઘણી વાર સંસારમાંહિ ક્યો છો,

પશુ પક્ષીયોનિ વિષે અવતર્યા છે;
 હવે આ સમો છે તર્યાનોજ હામ, તે માટે. ૩
 કરો છો ખીજ અલ્પ વસ્તુનું, ~~જનન~~
 તન્ને છો હરી નામ જેવુંજ રતન;
 નથી ખેસતું મુલ્ય એકે બદામ, ~~જનન~~ તે માટે. ૪
 જરાએ ઘણો દેહતો જીર્ણ થાશે,
 શરીરે થકી સર્વ તો ધૈર્ય જાશે;
 થશે રોગ પીડા જશે સર્વ હામ, તે માટે. ૫
 જેને સેવતાં કોટી કલ્યાણ થાય,
 બહુ જન્મનું પાપ તો સઘ જાય;
 વળી પામીએ જે થકી સિદ્ધ ધામ, તે માટે. ૬
 જવું એકલા ત્યાં નહિ કોઈ સાદ્ય,
 વળી જીવને દુખ અત્યંત થાય;
 તેણી વાર રક્ષા કરે મેઘશ્યામ, તે માટે. ૭
 જે કો જાનકી દાસના હોય દાસ,
 ન પામે ફરી તે કદી ગર્ભ વાસ;
 કરે સર્વ આ લોક તેને પ્રણામ, તે માટે. ૮
 રચ્યા ભુખણે તે સુણો શ્લોક આઠ,
 જેહ સાંભળે ને કરે નિત્યપાઠ;
 થશે તે થકી દુઃખ કેરો વિરામ, તે માટે. ૯

૫૬ ૩

- ઘણા પુન્યના ભાવથી દેહ પામ્યા,
 હસંતા રમંતા સુખે દિન વામ્યા;
 ગયા નાથનું નામ તો સઘ ચૂકી,
 બળે રામને કામને દૂર મૂકી. ૧
- બાણી શાસ્ત્ર સિદ્ધાંતની સર્વ વાત,
 નથી ઓળખ્યા શ્રી તમે પ્રાણનાથ;
 વિવેકી થઈ કાં કરો બુદ્ધિ ટુંકી, ૨
 બળે. ૨
 પરસ્ત્રી પર દ્રવ્યનો ત્યાગ આણી,
 રૂઢેમાં ધરોને તમે ચક્રપાણી;
 એતો હુષ્ટ માયા તણી સર્વ મુડી, ૩
 બળે. ૩
 મદે અંધ દ્રષ્ટી થવાથી ન દીકું,
 કુસંસારનું સુખ લાગે છે મીકું;
 જરા આવશે આ થશે દેહ સૂકી, ૪
 બળે. ૪
 ઘણા જાતની દેહને સુખ લીધું,
 ઘણા ભેદથી સર્વનું દ્રવ્ય લીધું;
 જવું એકલા સર્વ સંપત્તિ મૂકી, ૫
 બળે. ૫
 ઘણા રમ્ય વૈભોગથી દેહ પોષ્યો,
 કરી તીર્થ યાત્રા કદાપિ નસોષ્યો;
 મળી મિત્ર ટોળે દેશે સર્વ કુંકી, ૬
 બળે. ૬
 જદા આવીને જીવને મૃત્યુ ગ્રહશે,
 તદા સર્વ સંબંધીઓ ભેઈ રહેશે;
 ન રક્ષા કરે વૈદ કે કવાથ ભૂકી, ૭
 બળે. ૭

કંઈ વ્યાધીએ કંઈનો રોધ થાશે,
 રૂઢેમાંડિથી જ્ઞાન તો સંઘ બશે;
 તદા જીવ જીવ્યા થશે સંઘ ટુંકી, બજો, ૮
 નથી બાણતા ધર્મની રીત ઠીક,
 નથી બાણતા મર્ણની મન ખીક,
 ગુમાને બચા ચાલ ચાલોં છો ચૂકી, બજો. ૯
 જમ ક્રિકરો મારશે દુષ્ટ મારે,
 તથા નાથ પાળે નહિ કોઈ વારે;
 જુઓ મૃત્યુ માથે રહ્યું નિત્ય ઝુકી, બજો. ૧૦
 સદા સેવક જ્ઞાતિમાં રંક કાવે,
 કથા રામની તો જેને મન લાવે;
 રચી જુખણે તો ખરી જ્ઞાન કુંચી, બજો. ૧૧

૫૬ ૪

તમે અવતર્યા લક્ષ ચોરાશી વાર,
 નથી પામીયા તોય સંસાર પાર;
 હવે આસમે જાપ માળા ધરીને,
 બજો ભક્તિ બાવે સદા શ્રીહરીને ૧
 ઉદરમાં ઉંધે મસ્તકે તો રહ્યાતા,
 ઘણાવ્યાલ ખાતા તમે ત્યાં થયાતા;
 હવે તે સમય કયાં ગયા વિસરીને બજો ૨
 ખડું, દ્રવ્ય તો દ્રવ્યને ઠામ રેશે,
 સગા મિત્ર સંસારની રીત કહેશે,
 જોતામાં જશે પ્રાણ તો નીસરીને, બજો ૩

એતો દેહ સબંધી જાણો અનિત્ય, પ્રભુ નાથનું નામ તો એક સત્ય;		
નાથે જે થકી ગર્ભ વાસે ફરીને	જાને	૪
અભિમાન આડે નથી કાંઈ જોતો, કદાપી નથી કૃષ્ણનું નામ લેતો;		
અરે મૂઠ લોકો જવું છે મરીને	જાને	૫
કહ્યું માનજો સર્વંથી એક મારું, નથી કોઈ સંસારમાંહિ તમારું;		
માટે સંગ માયા તણો પરહરીને,	જાને	૬
કલી કાળમાં જન્મ મિથ્યા વગોયો, મહાસંતને કાચની મૂલ જોયો;		
ખરે ધ્યાન ગોવિંદનું આદરીને,	જાને	૭
જેણે ગોપીકા નાથનું નામ લીધું, તેણે જન્મ પામ્યા તણું સાથં કીધું;		
ગયા તે તો સંસાર સેજે તરીને,	જાને	૮
એ તો વિશ્નુ ભકિત તણો છે પ્રભોધ, સુણીને રખે આણુતા મન ક્રોધ;		
કહ્યું જૂખણે શ્લોક આઠે કરીને,	જાને	૯

૫૬ ૫

રમ્યા રંગ તે ગોપીકા સંગ રાસ,		
ઘણી પ્રીતિ ભાવે કરીને વિલાસ;		
કહાવે તથાપિ સદા પ્રહાર્યારી,		
જાને દુઃખ હારી સદા શ્રીમુરારી		૧

- જર્મ ગોકુળે કામ અત્યંત કીધું,
 પિતા માતને સુખ સંપૂર્ણ દીધું;
 એ તો નંદનો નંદ આનંદકારી, ભજો ૨
- ઘણા દુષ્ટ મારી હર્યો ભૂમિ ભાર,
 કૃપાએ કરી ભક્ત તાર્યો અપાર;
 જેણે નંદની ધેતુ નવ લક્ષ ચારી, ભજો ૩
- સુદામા તણી સાર અત્યંત લીધી,
 મુઠી તાંદુલમાં નવે નિધ દીધી;
 કૃપાનાથ સાધુતણા હીતકારી, ભજો ૪
- જમ કિંકરે દુખ અત્યંત દીધું,
 ત્યારે પુત્ર નારાયણ નામ લીધું;
 એવામાં અબભેલ લીધો ઉગારી, ભજો ૫
- સ્તુતિ સાંભળી ભક્તની ભીડ જાણી,
 આવ્યા સઘ વૈકુંઠશી ચક્રપાણી;
 મૂકાવ્યો ગજગ્રાહ નાખ્યો વિદારી ભજો ૬
- અરે બુદ્ધિહીણા ન જાણો હરીને,
 તેણે આવશે ગર્ભવાશે ફરીને;
 જીવોને તમે જ્ઞાનદ્રષ્ટે વિચારી ભજો ૭
- હરી ભક્ત પાપે વૃથા જન્મ જાશે,
 પછી અંત કાળે ઘણું કષ્ટ થાશે,
 તે માટે તમે વાત બીજી વિસારી, ભજો ૮

વિષય વિષ રૂપી તેને શું વખાણો,
 આ સંસાર તે સ્વપ્નની તુલ્ય જાણો;
 વિવેકે કરી મોહ માયા નિવારી, ભજો ૯
 અતુલુજ શ્રીનાથ છે સત્ય શર્ણુ,
 મહાલક્ષ્મી સેવે જેનાં નિત્ય ચર્ણુ;
 એતો શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ ધારી, ભજો ૧૦
 તેણે શું થયું જે ઘણું એક કાદ્યા,
 તેણે શું થયું દ્રવ્ય જાણું કમાયા;
 તેણે શું થયું જે રમ્યા રંગનારી. ભજો ૧૧
 પ્રભુનાથ પોતે દીસે છે દયાળ,
 ખરા નિત્ય ભકતો તણા પ્રતિપાલ;
 તેને જો ભજો તો ગતિ થાય સારી, ભજો ૧૨
 સદા ગામ વેલાળ મધ્યે નિવાસ,
 પ્રભુજી તણો નિત્ય દાસાનુદાસ,
 રચી ભૂખણે તે સુણો મોક્ષ ખારી, ભજો ૧૩

શુભેચ્છક મુદ્રણાલય ગાંધીરોડ, ફર્નાન્ડીઝ પુલ નીચે,
 ઢોંકવાની વાડી-અમદાવાદ
 ત્રંબકલાલ શિવશંકર ત્રિવેદીએ છાપી.

